

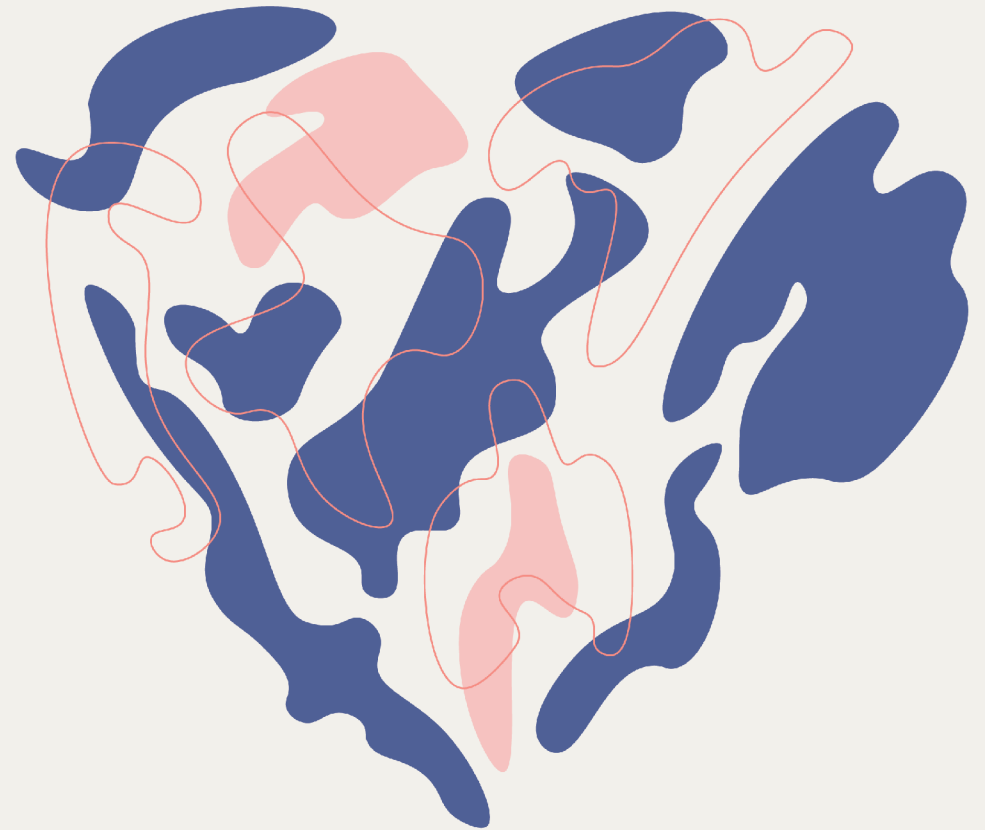

KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen strategian osallistumis- ja arviointi- suunnitelma (OAS)

Maakuntasuunnitelma 2050
Maakuntaohjelma 2026–2029
Älykkään erikoistumisen strategia

Luonnos 12.11.2024

Sisällys

Johdanto	3	Vaikutusten arviointi.....	12
Työn lähtökohdat ja tavoitteet	4	Viestintä ja vuorovaikutus	14
Maakuntasuunnitelma	5	Yhteystiedot	15
Maakuntaohjelma.....	6	Liitteet	16
Älykkään erikoistumisen strategia	7	Liite 1 Vaikutusten arviointi	16
Strategiatyön organisointi	8	Liite 2 Ympäristöselostuksen alustava sisältörakenne	17
Aikataulu	9		
Aineistot.....	10		
Sidosryhmät	11		

Johdanto

Maakuntastrategian laadinta on maakunnan toimijoiden yhteinen prosessi, jossa määritellään maakunnan tulevaisuuden tavoitteita ja toimenpiteitä. Maakuntastrategia kokoaa maakunnan kehittämisen keskeiset teemat ja näkökulmat. Asiat, jotka ovat maakunnan toimijoille yhteisiä, joiden edistämiseen tarvitaan maakunnallista yhteistyötä ja joiden toteuttamiseen on koottava monenlaisia voimavaroja.

Nykyinen Keski-Suomen strategia laadittiin ja hyväksyttiin vuonna 2021. Strategia sisältää pitkän tähtäimen maakuntasuunnitelman, neljän vuoden maakuntaohjelman sekä Euroopan unionin (EU) alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen käyttöä suuntaavan älykkään erikoistumisen strategian vuosille 2021–2027.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt maakuntien liittoja valmistelemaan maakuntaohjelmat vuosille 2026–2029. Lisäksi maakuntien liittoja on pyydetty tarkistamaan älykkään erikoistumisen strategian päivitystarve. Samassa yhteydessä on perusteltua tarkistaa Keski-Suomen maakuntasuunnitelma.

Strategiatyön tavoitteena on päivittää Keski-Suomen strategia vastaamaan Keski-Suomen aluekehittämisen seuraavien vuosien tarpeita ja painopisteitä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) kuvataan, miten Keski-Suomen strategia suunnitellaan, millä aikataululla työskentely etenee, kuinka suunnitteluun voi vaikuttaa ja miten strategian vaikutuksia arvioidaan. Työskentelyn aikana osallistumis- ja arviointisuunnitelman toteutumista seurataan ja asiakirja päivitetään tarvittaessa.

Strategiatyöstä vastaa Keski-Suomen liiton toimisto. Työtä johtaa maakuntajohtaja ja aluekehitysjohtaja. Vastuuhenkilöiden yhteystiedot ovat luvussa *Yhteystiedot*. Maakuntastrategian hyväksyy maakuntavaltuusto.

Työn lähtökohdat ja tavoitteet

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, maakuntaohjelma sekä alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma. Lisäksi suunnitteluun kuuluvat erityisesti rahoitusta ohjaavat älykkään erikoistumisen strategia ja rahoitussuunnitelma.

Keski-Suomessa on voimassa kaksi maakuntakaavaa: vuonna 2021 lainvoiman saanut Keski-Suomen maakuntakaava sekä sitä seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta muuttava ja täydentävä Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Strategiaprosessin kanssa samanaikaisesti arvioidaan maakuntakaavojen ajantasaisuutta.

Maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivittäminen on parhaillaan käynnissä. Maakuntahallitus käsittelee päivitetyn liikennejärjestelmäsuunnitelman alkuvuodesta 2025.

Strategian päivitysprosessia tehdään muuttuneessa toimintaympäristössä. Geopolitiikka on palannut, ja sillä on heijastusvaikutuksensa myös Keski-Suomeen niin turvallisuuden kuin talouden kautta. Suomen julkisen talouden tilanne luo painetta priorisoida kehittämisen painopisteitä ja vahvistaa kasvun ajureita.

Historiallisen suurten aluehallintouudistusten myötä maakunnallinen kehittämistyö vaatii uudenlaista organisoitumista. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023. Vuoden 2025 alusta eteenpäin julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille. Vuoden 2026 alusta lähtien valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät hoidetaan uudessa valtakunnallisessa virastossa, ja samalla toimintansa aloittavat uudet alueelliset elinvoimakeskukset.

Pitkäaikaiset ilmiöt ja tarpeet tulee edelleen huomioida koko maakunnan kehittämisessä. Väestökehitys ja osaavan työvoiman tarve vaativat maakunnallista näkökulmaa. Ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvien toimenpiteiden tarve ei ole kadonnut mihinkään. Kokonaiskestävyyden periaate nähdään edelleenkin maakunnan kehittämistyötä ohjaavana punaisena lankana.

Tavoitteena on tuottaa aluekehityksen muutokset tunnistava, tulevaisuutta ennakoiva ja yhteistä toimintaa jäntevästi suuntaava Keski-Suomen strategia. Hyvä strategia auttaa myös erottautumaan muiden maakuntien joukossa.

Maakuntasuunnitelma

Maakuntasuunnitelma on maakunnan pitkän aikavälin visio ja strategia. Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltava kehitys ja kehittämisen keskeiset suuntaviivat. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa.

Nykyinen Keski-Suomen maakuntasuunnitelma tähtää vuoteen 2050. Keski-Suomen aluekehittämisen pitkän tähtäimen tavoitteiksi on tunnistettu elinvoimaisuus ja osaaminen; hyvä vointi ja yhteenkuuluvuus; sekä saavutettavuus ja elinympäristö. Yhdessä hyväksytyyn vision mukaisesti maakunnan kehittämistyöllä *rakenamme Keski-Suomesta vastuullisuuden tähtitaivaan, joka auttaa navigoimaan – meitä ja meille, läheltä ja kaukaa. Tämän eteen teemme kaikkemme vuoteen 2050 asti.*

Pitkän aikavälin vision ja strategian taustalla on vankka ennakoitutyö, jota Keski-Suomessa vetää Keski-Suomen tulevaisuusryhmä. Keski-Suomen toimintaympäristön skenaariot, joissa hahmotellaan kehityskulkua kohti vuotta 2050, on laadittu viimeksi vuonna 2023. Strategiatyön yhteydessä maakunnan visio päivitetään vastaamaan tuoreimpia skenaarioita.

Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelman laatimisesta ja sisällöstä säädetään aluekehittämislaisissa. Perustana on edellä kuvattu maakuntasuunnitelma. Maakuntaohjelma tarkentaa aluekehittämisen tavoitteita ja niiden toimeenpanoa lähivuosina. Maakuntaohjelma laaditaan valtuustokausittain neljäksi vuodeksi kerrallaan. Myös sen perustana on Keski-Suomen tulevaisuusryhmän johdolla tehty laaja ja monipuolinen ennakointityö.

Työ- ja elinkeinoministeriö on syyskuussa pyytänyt maakuntien liittoja käynnistämään maakuntaohjelmien laatimisen. Ministeriön asettama tavoite on, että maakuntaohjelmat valmistellaan vuoden 2025 loppuun mennessä ja hyväksytään viimeistään vuoden 2026 kevätkaudella.

Maakuntaohjelmassa esitetään maakunnan erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin perustuvat alueen kehittämisen tavoitteet. Maakunnalliset tarpeet ja lähtökohdat yhteensovitetaan valtakunnallisiin aluekehittämisen painopisteisiin, joita vuosina 2024–2027 ovat: kestävä elinvoima ja investoinnit, hyvinvoiva väestö ja yhteisöt, sekä vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto.

Kaikkia painopisteitä yhdistävät kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys sekä aluelähtöisyys.

Lisäksi päätöksessä on tunnistettu aluekehityksen ja valittujen painopisteiden kehittämisen edellytyksinä alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys, sekä osaaminen ja sivistys.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt maakuntien liittoja huomioimaan väestörakenteen kehityksen erityisenä teemana. Muutos väestörakenteessa on ollut näkyvillä pitkään, mutta siihen tarttuminen aluekehittämisen keinoin on ollut ministeriön mukaan riittämätöntä. Maakuntaohjelmassa tulee omassa luvussaan kuvata alueen väestörakenteen muutosta sekä muuttuvan väestörakenteen ja -määrän ennakoivaan hallitsemiseen liittyvät alueelliset tavoitteet ja toimet.

Vuosien 2026–2029 maakuntaohjelma sisältää:

- arvion Keski-Suomen ja sen kaupunki-, maaseutu- ja saaristoalueiden kehittämisen tarpeista ja mahdollisuuksista
- arvion nykyisen ohjelman vaikuttavuudesta
- kehittämisen tavoitteet ja painopisteet sekä suunnitelman toimenpiteistä ja yhteistyöstä tavoitteiden saavuttamiseksi
- muuttuvan väestörakenteen ja -määrän ennakoivaan hallitsemiseen liittyvät maakunnalliset tavoitteet ja toimet
- arvion valtion, EU:n, kuntien ja muiden julkisten yhteisöjen rahoituksesta
- kuvauksen ohjelman valmistelusta ja siihen osallistuneista tahoista

- lyhyen tiivistelmän uuden maakuntaohjelman keskeisimmistä painopisteistä
- mittarit strategian toteutumisen seurannan tueksi.

Strategia valmistellaan yhteistyössä kuntien, muiden viranomaisien sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden tahojen kanssa.

Älykkään erikoistumisen strategia

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varojen käyttöä varten strategiatyöhön on sisällytettävä tarkempi suunnitelma tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) ja elinkeinojen kehittämisen suuntaamisesta. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoja voidaan kohdentaa vain sellaisiin julkisiin TKI-hankkeisiin ja teknologioihin, jotka sisältyvät maakunnan älykkään erikoistumisen strategiaan. Strategiavalinnat suuntaavat myös Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) käyttöä.

Älykkään erikoistumisen strategia sisältää:

- analyysin innovaatiotoiminnan haasteista
- kuvauksen, kuinka TKI-toiminnan ja elinkeinojen kehitystä sekä hanketoiminnan vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan
- kuvauksen sidosryhmäyhteistyöstä erityisesti yritysten näkökulmasta
- toimenpiteet tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän kehittämiseksi

- toimenpiteet teollisuuden ja toimialojen muutosprosesseista
- kuvauksen yhteistyön kehittämisestä kansainvälisten kumppaneiden kanssa painopistealoilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö edellyttää lisäksi, että strategiassa huomioidaan kautta linjan vähähiilisyys, sukupuolten tasa-arvon ja digitalisaation edistäminen.

Vuonna 2021 hyväksytyssä strategiassa Keski-Suomen älykkään erikoistumisen valinnoiksi eli kasvun kärjiksi on tunnistettu bio- ja kiertotalous, hyvä vointi ja uudistuva teollisuus, sekä kaikkea liiketoimintaa ja sen kehittämistä läpileikkaavana kärkenä digitalisaatio.

Käynnistyvän strategiatyön yhteydessä tarkistetaan, onko Keski-Suomen älykkään erikoistumisen strategia tarpeen päivittää. EU:n käynnissä oleva ohjelmakausi 2021–2027 on strategian hyväksymisen aikaan jo lähestymässä loppuaan, ja suurin osa käytävissä olevista varoista on sidottu. Päivityksessä onkin kyse lähinnä tarkennuksista jo tehtyihin strategisiin valintoihin.

EU-ohjelmakauden 2028–2034 valmistelu on jo käynnistynyt, ja älykkään erikoistumisen strategia on tarpeellista laatia ohjelmakauden vaihtuessa vastaamaan uuden ohjelmakauden tarpeita. Maakuntien älykkään erikoistumisen strategioiden valmistelu ajoittunee joko vuodelle 2026 tai 2027.

Strategiatyön organisointi

Strategiatyön käynnistämisestä päätti maakuntahallitus 25.10.2024. Strategia valmistuu maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa 2025.

Maakuntahallitus seuraa ja ohjaa strategian valmistumista kokouksissaan koko valmistelun ajan. Myös maakuntavaltuusto ja maakunnan yhteistyöryhmä osallistuvat työskentelyyn säännöllisesti. Ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiin perehtynyt maakunnallinen YVA-ryhmä tukee Keski-Suomen liittoa vaikutusten arvioinnissa. Vaikutusten arviointia on kuvattu tarkemmin seuraavassa pääluvussa *Vaikutusten arviointi*.

Strategian valmistelussa hyödynnetään jo olemassa olevia yhteistyöryhmiä. Lisäksi valmisteluun osallistetaan aluekehittämisen kannalta keskeisiä organisaatioita. Keskeisiä yhteistyöfoorumeita on kuvattu alaluvussa *Sidosryhmät*.

Lähtökohtana maakunnan tulevaisuutta rakentaville valinnoille on laaja, avoin, maakunnan eri osat kattava ja vuorovaikutteinen työskentely. Työstämisen aikana huolehditaan siitä, että eri elämänaoloja ja näkökulmia edustavat yhteisöt tuovat omat näkemyksensä valmisteluun. Suunnittelusta viestitään Keski-Suomen kehittämisestä kiinnostuneille eri viestintäkanavilla.

Yhteisiin tilaisuuksiin, kuten seutukuntakierrokselle, kutsutaan mukaan kaikki kiinnostuneet. Tulevaisuuden tarkastelu, ideointi, vaihtoehtojen puntarointi ja tavoitteiden yhteensovitus edellyttävät osapuolten vuorovaikutusta ja läsnäoloa.

Aikataulu

Marraskuu 2024–tammikuu 2025: Valmisteluvaihe

- Maakuntahallituksen päätös strategian valmistelun käynnistämisestä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta
- Kuulutus liiton verkkosivuilla ja maakuntalehdessä
- Aineiston kokoaminen
- Ensimmäiset työkokoukset ja työpajat sidosryhmien kanssa

Helmikuu–huhtikuu 2025: Osallistamisvaihe

- Työpajatyöskentelyä eri yhteistyöfoorumeilla
- Maakuntahallituksen iltakoulu
- Maakunnan yhteistyöryhmä ja sen sihteeristö
- Seutukuntakierros kuntien ja paikallisten toimijoiden näkemysten kartoittamiseksi

Toukokuu–heinäkuu 2025: Työstövaihe

- Strategialuonnoksen kirjoittaminen
- Maakuntavaltuuston evästyskeskustelu 5/25
- Webinaari alustavan luonnoksen esittelemiseksi ja keskusteluttamiseksi

Elokuu–lokakuu 2025: Kuulemisvaihe

- Maakuntahallitus asettaa strategialuonnoksen nähtäville ja pyytää lausuntoja (30 vrk)
- Lausuntojen ja vastineiden käsittely ja tarvittavat muutokset

Marraskuu–joulukuu 2025: Hyväksymisvaihe

- Maakuntahallitus esittää strategian hyväksyttäväksi maakuntavaltuustolle.
- Maakuntavaltuuston päätös strategiasta 12/2025

2026 → Toimeenpano- ja seurantavaihe

Aineistot

Maakuntasuunnitelman 2050 laadinnan perustana toimivat vuonna 2023 laaditut Keski-Suomen skenaariot. Skenaarioiden perusteella työstetään maakunnan tulevaisuuskuva, joka toimii puitteena maakuntaohjelman strategisille linjauksille.

Strategiatyössä hyödynnetään olemassa olevia ja valmisteilla olevia strategioita, ohjelmia ja selvityksiä:

Eurooppalaiset ja valtakunnalliset

- Valtioneuvoston aluekehittämispäätös 2024–2027
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma
- Tutkimus- ja kehittämisrahoituksen monivuotinen suunnitelma
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma
- Biodiversiteettistrategia ja toimintaohjelma

Maakunnalliset

- ELY-keskuksen strategiset suunnitteluasiakirjat
- Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia
- Keski-Suomen maakuntakaavat
- Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Länsi-Suomen liikennestrategia ja sen toimenpideohjelma
- Keski-Suomen hyvinvointisuunnitelma

- Keski-Suomen kulttuuriympäristöjen hoito-ohjelma
- Keski-Suomen alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelma 2021–2027
- Keski-Suomen metsäohjelma
- Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma
- Keski-Suomen energiatase 2022
- Keski-Suomen luonto- ja ilmastotiekartta

Paikalliset

- Kaupunkien, kuntien sekä kuntayhtymien ja liikelaitosten strategiat
- Koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden strategiat
- Jyväskylän kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus
- Jyväskylän ekosysteemisopimus

Keski-Suomen maakuntaohjelman 2022–2025 vaikuttavuuden, ajantasaisuuden ja uudistustarpeiden arviointi tehtiin keväällä 2024. Arvioinnissa Keski-Suomen maakuntaohjelma, sen laadinta ja sen toimeenpano saivat pääsääntöisesti myönteistä palautetta. Arvioinnin mukaan strategian sisällölliset uudistamistarpeet liittyvät ennen kaikkea pidemmän aikavälin tavoitteiden, kuten yhdenvertaisuuden ja yhteenkuuluvuuden, työvoiman saatavuuden sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen teemoihin sekä toimintaympäristön muutoksista kumpuaviin huoltovarmuuden, puolustuksen ja turvallisuuden teemoihin.

Arvioinnissa kehoitetaan kiinnittämään huomiota konkretian lisäämiseen, tavoitteiden sanoitukseen ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnissa tehdyt havainnot käsiteltiin maakuntahallituksessa 30.8.2024 ja ne huomioidaan uutta ohjelmaa laadittaessa.

Strategiatyön yhteydessä tarkastellaan myös maakunnan alue-, palvelu- ja siniviherrakennetta.

Sidosryhmät

Strategian työstäminen kytetään mahdollisimman tiiviisti olemassa olevien yhteistyöfoorumien työhön. Näitä foorumeja ovat esimerkiksi:

- maakunnallinen nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto
- kansanedustajat ja europarlamentaarikot
- Keski-Suomen Yrittäjien, Keski-Suomen kauppakamarin ja MTK Keski-Suomen järjestökenttä ja valiokunnat
- Keski-Suomen hyvinvointialue
- Keski-Suomen työllisyysalueet

- palkansaajajärjestöjen alueorganisaatiot
- maakunnan yhteistyöryhmä ja sen sihteeristö
- kuntajohtajat
- sivistysjohtajat ja EduJyväskylä-koulutusyhteistyö
- turvallisuus- ja valmiustoimikunta
- liikennejärjestelmätyöryhmä
- tulevaisuusryhmä
- Järjestöareena ja sen kumppanuuspöytä
- kulttuuripalveluiden yhteistyöryhmät
- hyvinvointikoordinaattoreiden yhteistyöryhmä
- opiskelijajärjestöt
- maahanmuuttajajärjestöt Gloria ry:n kautta
- Maakunnan kulttuuriympäristöryhmä (MAKU).

Vaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arvioinnista on säädetty Viranomais-ten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (SOVA-laki 200/2005). Lain mukaan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Maakuntaohjelma on SOVA-lain 4 §:ssä tarkoitettu ohjelma, josta on tehtävä ympäristöarviointi. Ympäristöarvioinnilla tarkoitetaan ohjelman ympäristövaikutusten arviointia ja siihen sisältyvää ympäristöselostuksen laatimista, kuulemisen järjestämistä, ympäristöselostuksen ja kuulemisten tulosten huomioon ottamista päätöksenteossa sekä päätöksestä tiedottamista.

Ympäristöarvioinnin tavoitteena on:

- tuottaa vaikutustietoa ja kehittää suunnitelman sisältöä
- tukea suunnittelua ja päätöksentekoa
- tukea sidosryhmien ja muun yleisön osallistumista ja tiedonsaantia

Maakuntaohjelman vaikutukset arvioidaan tiiviinä osana ohjelman valmistelutyötä ennen ohjelman hyväksymistä SOVA-lain mukaisesti. Valmistelu järjestetään siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja strategian lähtökohdista (muun muassa ympäristöselostuksen lähtökohdista), tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä.

Valmisteluvaiheen viestinnän ja kuulemisen yhteydessä kuullaan ympäristöselostuksen sisällöstä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa selvitetään tarpeellisessa määrin sen ja mahdollisesti tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät välittömät ja välilliset ympäristövaikutukset:

- ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä
- edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Arvioinnissa tarkastellaan myös taloudellisia vaikutuksia (vaikutukset työllisyyteen, koulutukseen, alueelliseen kilpailukykyyn ja maakunnan imagoon) sekä vaikutuksia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Vaikutusten arvioinnista vastaa Keski-Suomen liitto. Strategian valmisteluun osallistuvat henkilöt itsearvioivat toimenpide-esitysten ja tavoitteiden vaikutuksia. Arviointi sekä ympäristöselostus laaditaan Keski-Suomen liiton toimistossa suunnitteluprosessin aikana hyödyntäen ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiin perehtyneen YVA-ryhmän asiantuntemusta.

Eri alojen ja tahojen asiantuntijoista koostuvan maakunnallisen YVA-ryhmän tarkoituksena on käydä keskustelua arvioinnin toteutuksesta ja tuloksista sekä tuoda eri näkökulmia arviointiin. Asiantuntija-arviointien lisäksi aineistona käytetään tilastomateriaaleja sekä tutkimuksia ja selvityksiä.

Lisäksi YVA-ryhmä antaa palautetta strategian ja ohjelman sisällöstä, käsittelee viranomaisilta ja yleisöltä saatua palautetta, arvioi vaikutusten merkittävyyttä sekä ohjaa ympäristöselostuksen laadintaa.

Keski-Suomen liiton ympäristöasiantuntija yhteistyössä aluekehitysjohtajan kanssa vastaa arvioinnin kokonaisuudesta.

Vaikutusten tunnistamisen helpottamiseksi ja arviointityön systematisoimiseksi arvioinnin pohjana käytetään liitteenä 1 olevaa vaikutuslistaa.

Strategiaa valmistelee Keski-Suomen liitossa toimiston valmisteluryhmä, joka seuraa myös arviointityön etene mistä ja sisältöä, ja joka tarvittaessa ottaa kantaa arvioinnin kautta esiin nouseviin asiakysymyksiin.

Vaikutuksia arvioidaan osa-alueittain ja yhteisvaikutuksina. Vaikutusten arvioinnin tulokset esitetään erillisessä ympäristöselostuksessa sekä tiivistetysti strategia-asiakirjassa. Ympäristöselostuksen alustava sisältörakenne on liitteenä 2.

Viestintä ja vuorovaikutus

Suunnittelutyön alkamisesta ja etenemisestä viestitään maakunnallisesti sen eri vaiheissa. Strategiatyöstä ilmoitetaan Keskisuomalainen -lehdessä ja Keski-Suomen liiton verkkosivuilla osoitteessa keskisuomi.fi. Viestintää tehdään laajasti verkostoissa ja Keski-Suomen liiton sosiaalisen median kanavilla.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma käsiteltiin maakuntahallituksessa 25.10.2024, jonka jälkeen se asetetaan prosessia koskevien mielipiteiden kartoittamista varten nähtäville Keski-Suomen liiton verkkosivuille 13.11.2024. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos lähetetään kaikkiin Keski-Suomen kuntiin ja pyydetään näkemyksiä sen sisältöihin.

Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa järjestetään strategiatyön alkuvaiheessa SOVA-asetuksen 5 §:n mukainen kuulemisneuvottelu, jossa esitellään strategiatyön ja vaikutusten arvioinnin sisältöä sekä arvioinnin käytännön organisointia ja ympäristöselostuksen sisältörakennetta. Neuvottelusta tehdään muistio.

Maakuntaohjelman valmistelun sisällöstä kerätään kaikissa vaiheissa näkemyksiä. Niitä voi esittää valmistelun vastuuhenkilöille, yhteystiedot ovat seuraavalla sivulla. Osallistavaa viestintää tehdään myös työpajoissa- ja tilaisuuksissa. Keski-Suomen strategian luonnos ja ympäristöselostuksen luonnos pidetään nähtävillä alkusyksystä 2025 Keski-Suomen liiton toimistossa ja Keski-Suomen liiton verkkosivuilla.

Mielipiteet suunnitelmasta ja ympäristöohjelmasta on esitettävä Keski-Suomen liitolle kirjallisesti nähtävillä oloajan kuluessa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@keskisuomi.fi tai postitse osoitteeseen Keski-Suomen liitto, Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä.

Kun ohjelmaluonnos asetetaan nähtäville, pyydetään siitä samalla lausunnot Keski-Suomen kunnilta, ELY-keskukselta sekä muilta keskeisiltä viranomaistahoilta ja sidosryhmiltä. ELY-keskukselta pyydetään lausunto myös ympäristöselostuksen luonnoksesta.

Maakuntahallitus käsittelee saadut mielipiteet ja lausunnot ja hyväksyy niiden pohjalta laaditun ehdotuksen Keski-Suomen strategiaksi. Hallituksen käsittelystä viestitään tiedotusvälineille ja Keski-Suomen liiton verkkosivuilla kaikille kiinnostuneille.

Maakuntavaltuusto hyväksyy strategian lopullisesti joulukuussa 2025. Päätös ja strategia asetetaan nähtäville ja päätöksestä tiedotetaan Keskisuomalainen -lehdessä ja Keski-Suomen liiton verkkosivuilla. Hyväksymisestä toimitetaan tieto ELY-keskukselle, kunnille ja muille viranomaisille, joita asiaa käsiteltäessä on kuultu tai joilta on saatu lausunto. Päätös, strategia ja ympäristöselostus toimitetaan tiedoksi myös Suomen ympäristökeskukselle.

Yhteystiedot

Keski-Suomen liitto

Lutakonaukio 7 (Innova 2)
40100 Jyväskylä
kirjaamo@keskisuomi.fi
keskisuomi.fi

Valmistelu

maakuntajohtaja
Pekka Hokkanen
040 595 0016
pekka.hokkanen@keskisuomi.fi

Ennakointi ja aineistot

aluekehitysasiantuntija
Kirsi Mukkala
040 595 0002
kirsi.mukkala@keskisuomi.fi

Valmistelu

aluekehitysjohtaja
Pirjo Peräaho
040 591 0760
pirjo.peraaho@keskisuomi.fi

Vaikutusten arviointi

ympäristöasiantuntija
Suvi Bayr
040 652 3848
suvi.bayr@keskisuomi.fi

Osallistaminen ja vuorovaikutus

maakuntasuunnittelija
Valtteri Paakki
040 525 6059
valtteri.paakki@keskisuomi.fi

Viestintä

viestintäpäällikkö
Jenni Isopahkala
040 640 1994
jenni.isopahkala@keskisuomi.fi

Liitteet

Liite 1 Vaikutusten arviointi

Keski-Suomen strategia, vaikutusten arviointi

Henkilö / työryhmä:

Sanallinen arvio strategiassa / maakuntaohjelmassa esitettävien toimenpiteiden myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista, jotka voivat olla välittömiä tai välillisiä.

Vaikutukset ihmisiin ja yhteisöihin

Vaikutukset terveyteen, asumisviihtyisyyteen, turvallisuuteen, palveluihin, virkistysmahdollisuuksiin, väestön määrään, tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen, yhteisöllisyyteen, sosiaalisiin ongelmiin, paikalliseen identiteettiin, koulutukseen, virikkeellisuuteen, erityisiin väestöryhmiin (lapset, vanhukset, ulkomaalaiset)

Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Vaikutukset eliölajiin, luontotyyppisiin, alueiden luonnontilaisuuteen, maaperään, vesistöihin, ilmaan, kasvillisuuteen, kuormitukseen/päästöihin, luonnonvarojen käyttöön, uusiutuviin luonnonvaroihin, uusiutumattomiin luonnonvaroihin, luonnonvarojen riittävyteen

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kulttuuriperintöön ja maisemakuvaan

Vaikutukset aluerakenteeseen, yhdyskuntarakenteen hajautumiseen / tiivistymiseen, rakennuskantaan, liikennejärjestelmiin, rataliikenteeseen, tieliikenteeseen, kevytliikenteeseen, energiahuoltoon, energian kulutukseen, vesihuoltoon, jätteiden määrään, taajama-/kaupunkikuvaan, kulttuuriympäristöihin, maisema-alueisiin

Muut vaikutukset (esim. talouteen)

Vaikutukset työpaikkoihin / työllisyyteen, elinkeinojen toimintaedellytyksiin, kustannusvaikutuksiin

Liite 2 Ympäristöselostuksen alustava sisältörakenne

Keski-Suomen strategia / maakuntaohjelma

Ympäristöselostuksen alustava sisältörakenne:

1. Johdanto

2. Ympäristön nykytila, ominaispiirteet ja haasteet

Keski-Suomessa (lyhyt nykytilan yleiskuvaus, merkittävimmät ympäristönsuojelun tulevaisuuden haasteet, joihin maakuntaohjelman toteuttamisella voi olla vaikutuksia)

3. Arviointiprosessi (arviointiprosessin ja käytännön toteutuksen kuvaus sekä perustelut)

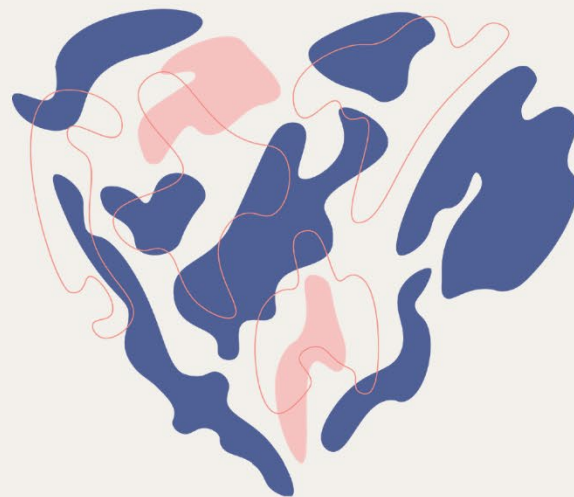
4. Merkittävimmät vaikutukset ja haitallisten vaikutusten

ehkäisy (strategian / ohjelman sosiaaliset, ekologiset, yhdyskuntarakenteelliset ja kulttuuriset sekä taloudelliset kokonaisvaikutukset)

5. Seuranta

6. Yhteenveto (ympäristöselostuksen lyhyt yhteenveto, joka liitetään osaksi strategia-asiakirjaa)

Liitteet

Keski-Suomen liitto | Keski-Suomen strategia | keskisuomi.fi